

ZPRAVODAJ

WINTRŮV RAKOVNÍK 2014

CHARMSOVY PAŠIJE

Z hospody na jeviště...

V.A.D. je soubor, který se věnuje klasickému činohernímu divadlu, avšak jeho členy občas přepadne chuť vyzkoušet něco nového, nezvyklého. S tímto záměrem vznikla také skupina divadelníků propojených s V.A.D., která si začala říkat Ruský kroužek a realizovat vlastní autorskou hru inspirovanou životem a dílem ruského spisovatele Daniila Charmse. O tomto autorovi a projektu, jenž se zkušel po hospodách, se rozhovořil Jan Zdeňkovič Červený.

Udělal jste hru inspirovanou životem a dílem Daniila Charmse. Jak moc srdcový vztah máte k tomuto autorovi?

Nijak zvlášť. Já jsem ho četl v patnácti letech a vnímal ho vždycky jako klasiku jako všichni ostatní, ale můj vztah k němu prudce vzrostl po tom, co jsem si přečetl paměti jeho druhé ženy. Jedná se o dost zajímavou a poutavou knihu o době, v níž žili.

Vášim záměrem tedy bylo také vyobrazit zmíněnou dobu v Rusku?
Určitě.

A kniha od Mariny Maličové Můj manžel Daniil Charms se stala základním kamenem při tvorbě inscenace?

Ano, pak to byla i chuť udělat Jelizavetu Bam, což je jeho největší dramatické dílo. Chtěli jsme udělat koláž nějakých děl od něj, jenže tím, jak jsme o něm začali zjišťovat informace, tak nám jeho život přišel natolik zajímavý, že se představení začalo dělat o něm než od něj.

Jak dlouho trvala příprava představení?

Asi rok.

Vaše hra je totiž prolínaná Charmsovými krátkými zinscenovanými díly. Jak dlouho vám trva-

lo, než jste ho nastudovali? Načetli jste ho kompletního?

Načetli jsme ho hodně. Kompletního určitě ne, ale Charmsovy pašije jsou náš výběr toho, co se nám líbilo a co nám přišlo, že by šlo v našem konceptu udělat dobře.

Scénář jste psali všichni dohromady?

Scénář vznikl při hospodských setkáních, tudíž kolektivně.

A hra je tudíž situovaná do prostředí hospody...

Většinou ji hrajeme v hospodě. Proto jsme se tady i dnes ono prostředí snažili nasimulovat, jelikož naše inscenace je na takovou stylovou úpravu dělaná. Kdyby byla pojatá jako klasické divadlo, tak nefunguje v blízkosti lidí vůči divákům.

Je pro vás hospodské prostředí pro divadlo bližší než klasický divadelní sál?

V.A.D. jede klasické činoherní divadlo a Charmsovy pašije jsou takový odpočinek od něj nebo alternativa k němu. Hospoda je příjemná v tom, že nemusíme řešit, kde se zkouší, za kolik... V Kladně nemáme tak na různých ustlano jako třeba vy tady (smích). My za zkoušku dáme například patnáct set. Hospoda je krásné prostředí v tom, že je jednoduché, stále dostupné a i co se týče prostředí zajímavé. Hosté, kteří jsou kolem – zkoušíme za

normálního provozu – nám radí.

Prozradte tedy, jak vaše zkouška probíhá. Řeknete si: „Jdeme zkoušet,“ vyrazíte do jakékoliv hospody a v ní pak hrajete divadlo?
Ano.

Jak se na vás ostatní v podnicích dívají? Jaké mají reakce?

Naše divadlo je takové, že není prostrově náročné. My tady nehrajeme divadlo v klasickém slova smyslu, ale všechno se spíš děje kolem stolu, což už není taková cizorodá věc. Naše představení je hodně i o scénickém čtení. Pro lidi v hospodě je to celkem šok, ale mě právě potěší, když je inscenace začne zajímat a pak nám různě radí. Je tedy fakt, že když je toho moc a někdo je ožralý, tak nám do hraní pořád mele kraviny, což žádoucí není (smích), ale v takové menší míře ano.

Setkáváte se spíš se studem nebo se lidé opravdu zapojují a spolupracují?

Chodíme zkoušet v takové dny jako v pondělí, kdy v hospodě není úplný nával. Nepatřičnost nelze tolik přeceňovat. V podniku sedí třeba jeden stůl lidí.

Je pro hru přínosnější, když máte v podstatě pořád veřejné zkoušky a slyšíte tak stále názor nějaké další strany?

Abych byl upřímný, tak na část zkoušení jsme zalezli do bytů, ale většinou si do zkoušky kecat nenecháme. Těší nás však zájem.

Divadelní spolek Tyl Říčany

Reza de Wet: POHŘEŠOVANÉ

Hra jihoafrické dramatičky, kterou na rakovnickou přehlídku přivezl soubor z Říčan, rozhodně není nijak snadnou jednoduchou předlohou. Politický symbolický thriller *Pohřešované* je modelová hra, v níž ve světě uzavřeném před realitou není možné žít plnohodnotný život. Matka, která nutí dceru třeba jen poslouchat zvuky světa doléhajícího zvenku, stará panna, kterou už venku „nechtějí“, otec, symbolizující minulost – bývalý tyran žijící kdesi nahoře na půdě, po němž uklízíme to, co nám zanechal a podivný slepec v převleku za policistu, jehož zájmem je odvést mladou dívku za jejími sny a představami.

Režisér inscenace Karel Purkar však tuto symbolickou rovinu hry neinscenuje (vzhledem k jejím místním historickým a společenským kontextům by

pravděpodobně nebylo jednoduché ji přiblížit divákům evropských končin). Jeho interpretace, alespoň podle dnes viděného, zužuje výklad na vztahy tří generačně odlišených osamělých žen, ohrožených neznámým únoscem. Prostředky k tomu používá realistické – herectví, rekvizity, scéna...

Bohužel však režijní realizace nepřináší divákovi srozumitelně formulovaný smysl, výklad hry. Jsou sice čitelné charakterizace jednotlivých postav, jejich herečtí interpreti na velmi slušné úrovni v příběhu „existují“, plní úkoly dané režii. Jenomže chybí, nebo nejsou zcela čitelné dramatické situace. Děj se tak opírá pouze o dialog, o slovo (a vzhledem k tomu, že hra opravdu není jednoduchá, ztrácíme pozornost, přestáváme rozumět). Otazníky se objevují i ve zvukovém či světelném plánu inscenace.

Přes všechny uvedené problémy bych chtěla vyjádřit uznání hercům, kteří přesto, že stáli na jevišti v podstatě poprvé, projevili velmi slibný potenciál.

Kateřina Fixová

Divadelní soubor Jiřího Voskovce Sázava

Pavel Kohout podle románu Julese Verna: Cesta kolem světa za 80 dní

Divadelní soubor Jiřího Voskovce Sázava uvedl své nastudování hry Pavla Kohouta podle románu Julese Verna, s hudbou a písňovými texty Milana Štědrýho *Cesta kolem světa za 80 dní*. Režie se ujali členové souboru Martin Kovář a Oldřich Randula.

Do komediálního spektra letošního Wintrova Rakovníka přispěli sázavští inscenací založenou na epickém principu. Jejich jevištní provedení tento princip vědomě uplatňuje jak ve scénických, tak v hereckých prostředcích. Herci nevytváří charaktery postav, ale traktují je jako typy nesoucí svá témata. Početný dvaadvacetičlenný herecký kolektiv divadla demonstruje koša-

tý příběh cesty kolem světa, přičemž musí na jevišti představit na sedm desítek postav. Tento ne zcela jednoduchý úkol se daří naplnit tak, že inscenace převypráví pro diváky srozumitelně a přehledně spleť příběhu hry. Jedním z klíčových prostředků je k tomu výborné scénografické řešení Martina Kovářika, které umožňuje vytváření velkého množství prostředí, v nichž se

cesta kolem světa odehrává, a současně umožňuje rychlé přestavby.

Hra předepisuje především osoby mužského pohlaví, které se souboru nedostávají. Proto řadu mužských figur hrají ženy. V nastoleném principu demonstrace, která je navíc průmětem ztvárňování znaků staré dobré Anglie a lidového či sousedského divadla, to není na závadu, naopak je tím vnesena do inscenace další dimenze. Z hereckých výkonů zaujali především Luboš Malý v roli Fogga a Oldřich Randula v roli Passpartouta.

Rezervy inscenace jsou v potlačení ilustrativních prvků a posílení takových výrazových prostředků, které by ponechaly prostor pro divákovu fantazii. Současně také v omezení expresivního hereckého výrazu, zejména v slovním projevu a v rozlišení, co je důležité a co méně tak, aby představení netonulo v monotónnosti vedoucí k otupování divácké pozornosti. Vyplatilo by se věnovat rovněž péči pointám jednotlivých obrazů. Začasté totiž padaly tzv. pod stůl spolu se slovními gagy, které jsou v nich většinou zakotveny.

Milan Strotzer

Ruský kroužek při divadle V.A.D. Kladno Charmsovy pašije

Letošní ročník Wintrova Rakovníka zakončilo představení Ruského kroužku při divadle V.A.D. Kladno, Charmsovy pašije.

Kladenský soubor V.A.D. je pravidelným návštěvníkem Wintrova Rakovníka dobře znám a mnozí si určitě vybaví řadu jejich kvalitních inscenací. Během let svého působení si soubor už stihl vybudovat osobitou poetiku, díky které je každé jejich nové představení jasně rozpoznatelné.

Autorská koláž na motivy života ruského spisovatele Daniila Ivanoviče Juvačeva-Charmse, je pro poetiku souboru

ideálním podkladem. Specifický humor souboru se ideálně setkal s Charmsovou schopností se skrze absurditu a nonsens dotýkat hluboce lidských témat.

Inscenačně se jedná o obdivuhodně čistý tvar. Nesmírně jsem ocenil schopnost souboru naplnit každou vteřinu zdánlivě jednoduchého jevištního tvaru smyslem a významem. Stejně tak nelze tvrdit, že by ta která část z koláže byla v čemkoli slabší, než dru-

há, inscenace funguje především jako celek. K tomu přispívá i herectví všech zúčastněných, které je na velice vysoké úrovni a vzácně vyrovnané.

Výsledek silně vypovídá o Charmsově životě, aniž by se utíkal do jakékoli formy naučného divadla. Vyvolává v divácích touhu vyhrabat z knihovny zaprášené Charmsovy povídky a po letech se k nim vrátit.

Je těžké výsledný tvar popisovat, protože funguje především jako celek, ve kterém nic není navíc a nic nechybí. Soubor prostě ani tentokrát nezklamal a opět nabídl divákům představení plné neotřelého humoru, ale tentokrát navíc příjemně překvapil vysokou citlivostí k poesii. Výsledek považuji za neobvykle působivý. Hlavně proto, že u vnímavého diváka vyvolává silný intelektuální a především emocionální zážitek.

Adam Doležal

Premiéra u příležitosti jubilea na Provázku

Cesta kolem světa za osmdesát dní byla zajímavá v několika aspektech ještě před představením. Jedním z nich byla skutečnost, že se představení v hledišti účastnil autor hry pan Pavel Kohout, autor desítek divadelních her, spisovatel (např. Katyně) a básník. Další zajímavostí byl fakt, že pod režii představení byli podepsáni hned dva členové sázavského souboru. Martin Kovářík a Oldřich Randula. Právě s nimi jsem se o hře a Divadelním souboru Jiřího Voskovce bavil.

Proč jste si vybrali právě Julese Verna?

Martin Kovářík: Přišlo to vlastně samo. Po premiéře předchozí hry Pancho se žení, kterou jsme inscenovali na motivy stejnojmenného filmu Rudolfa Hrušínského, jsme se potkali s panem Pavlem Kohoutem. Přišel za námi hned po premiéře a nabídl nám spolupráci a jeden ze svých starších textů.

Dát dohromady tolik lidí, kolik se na představení podílelo, určitě není úplně jednoduché... Jakým způsobem se scházíte a jak dlouho jste Cestu kolem světa zkoušeli?

Oldřich Randula: Řekl bych, že hrál téměř celý soubor. Normálně se scházíme na zkoušky dvakrát týdně, ale tuto hru jsme zkoušeli necelého půl roku. Měli jsme závazný termín odehrání premiéry v červnu u příležitosti pět a osmdesátých narozenin pana Kohouta. Premiéru jsme odehráli

v Divadle na provázku v Brně v rámci galavečera. Pevného termínu jsme se tedy museli zhostit.

Martin Kovářík: Soubor jsem během zkoušek rozdělil na menší části a zkombinoval je tak, aby měli zkoušející čas. Zkoušelo se tedy na přeskáčku a někdy, když to bylo možné, všichni najednou.

Oldřich Randula: Představení je zajímavé i tím, že je v něm sedmdesát sedm postav. Všichni v souboru tak mají dvojrole, trojrole i pětirole. Bylo tedy náročné nakombinovat zkoušky tak, abychom měli správné lidi na jedné zkoušce.

Máte na repertoáru i další hry?

Martin Kovářík: Hrajeme již zmíněnou inscenaci Pancho se žení, oprášili jsme Ze života hmyzu a menší skupinka zdatnějších herců ještě ovládá Louku pro dva od Miroslava Horníčka.

Hrajete často?

Oldřich Randula: Obvykle směřujeme premiéru na náš festival Voskovcova Sázava v září a v říjnu. Mimo přehlídku máme většinou představení minimálně jednou za měsíc, když někam vyjždíme. Cestu okolo světa jsme tak hráli sedmkrát.

Jaké další představení chystáte pro časy příští?

Martin Kovářík: V přípravě je jeden ze starších textů Jiřího Voskovce, kterému tímto představením chceme vzdát hold už proto, že neseme jeho jméno. Od pana Pavla Kohouta jsme také získali další text, budeme tedy uvažovat i o něm. Neprozradím zatím, o čem to bude, protože jsme doposud ve fázi rozhodování, jestli ano nebo ne.

Děkuji za rozhovor.
Honza Švácha

HÁDANKA NA VEČER

Ač to role sama není,
herce nám v postavy mění.
Za šestou, sedmou vteřinu
skryje scénu pod peřinu.
Dolézá za třetím zvoncem,
bývá začátkem i koncem.

Co je to?

hlava – nikoliv z pokladu, ale z cesty kolem světa. Do teď nemohu vyhnat z hlavy melodii největšího hitu celého představení a myslím si, že stejně tak i valná část dalších přihlížejících. Jen si zabroukejme: Johohohoho!

Večer jsem si připadal, jako kdybych se ocitl v nějaké kavárně, klubu či restauraci. Přímou na jevišti jsem s účinkujícími okusil něco z undergroundu a bylo to zvláštní, zajímavé, vtipné, ale i smutné, avšak velmi chutné. Pokud vám ještě trochu zbylo, klidně bych si nechal přidat. Já vím, musíte si myslet, že si z vás neustále utahuji, ale vždyť jsem vám v minulém dopisu říkal, že jsem šprýmař.

Další Wintrův Rakovník dospěl do finise. Sláva vítězům, sláva nevítežům, sláva pořadatelům, sláva divákům, sláva duchům, sláva energii, sláva atmosféře, sláva zábavě, sláva vzpomínkám...

Vážený přítelé, SLÁVA DIVADLU!!!!

Váš nestárnoucí uličník A.O.

P.S.: A příští rok znovu. Co si na vás vymyslím, to si ještě rozmyslím.